

VASÁR NAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

SZERKESZTŐSÉG

hova

a lapba szánt kéziratok
reklamációk és
előfizetési pénzek
küldendők

Székelyudvarhely,
Bethlen-u. 9.
ev. ref. papi lakás.

K. 10.

Vajda Ferenc

ERK. 1905. MÁJUS 10. 13.

FŐSZERKESZTŐ:

NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

VAJDA FERENCZ,

székelyudvarhelyi ref. pap.

KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület

»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:

minden vasárnap egy iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.

Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill

Jeruzsálemi ima.

Nem is olyan régen egyik — legényegyház-
községben lakó — hívem átadott nekem egy le-
velező-lapot, melyen a helyesírási hibáktól elte-
kintve, szó szerint a következők voltak írva:
»Jeruzsálemi ima. Oh, Uram Jézus Krisztus
hozzád kiáltunk, oh nagy Isten, oh szent Isten
irgalmazz minékünk; Hallgass meg minket bü-
neinkért, Örök Isten kérünk. Dicsértessék az Ur
Jézus Krisztus szent neve a szent szűz Mária.
Amen.« »A ki ezen imát megkapja, minden sze-
rencsében részesül, de köteles azt 9-nek ismét elkül-
deni, különben a szerencse szerencsétlenségévé válik.«

Nem sok gondolkozás kellett hozzá, rögtön
rájöttem, hogy egy újabb visszaélés történik Isten
nevében, a Jézus nevében az imával. A vissza-
élésre, hogy annál nagyobb legyen, az ugyneve-
zett *hólabda rendszer* használják fel. Leírnak egy
példányt. A ki megkapja, annak már kilenczet
kell írni, föltéve, hogy felül az ámtásnak. A har-
madik kézben már nyolczvanegyen részesülnek a
szerencsében. Így megy ez a végtelenségig.

Nincs kizárva, hogy már református vallásu
egyének is fel lettek szólítva, hogy a szerencsét
eképpen ragadják magukhoz: nem lesz azért fe-
lesleges, a maga értékére szállítani le a hólabdás
rendszerü jeruzsálemi imákat. Első sorban is ért-
hetetlen előttünk, hogy miért nevezik jeruzsálemi
imának, mikor igazi néven *római imának* kellene
nevezni. Mert világos, hogy ez az imának neve-
zett pár sor valamelyik jesusita páter fogatékos
eimeterméke, melylyel terjesztik a babonát ugy a
hitbuzgó római katolikusok, mint a protestán-
sok között.

Micsoda az imádság? A kegyes, vallásos

ember társalkodása Istennel, a mennyei Atyával.
Az imának e szerint lélek mélyéből kell eredni.
Egy belső szükségérzet készíti a vallásos embert
imádságra. Az utast: Isten gondviselése. A mun-
kást: Isten segédelme. A sirót: Isten vigasztalása.
A bűnöst: Isten irgalma. Tulajdonképpen előre
még szavakba sem lehet foglalni az imádságot.
Sokszor egy sohajban, egy fohászban jobban
imádkozott az ember, mintha egy egész könyvet
végig olvasott volna. A farizeus mellét verve,
hosszasan imádkozott. A publikánus pedig csak
ennyit mondott: Istenem, légy irgalmas nekem,
szegény bűnösnek. S mégis Jézus, azt jegyzé
meg a tanítványoknak: Bizony, mondom ti nék-
tek, hogy ezen ember (publikánus) inkább meg-
igazulva tér haza, mint ama másik. Ha nem érzi
szivünk, a mit ajkunk mormol, mind mondhatjuk
az imát, ugy sem használ. Ha érzületünket, szí-
vünket meg nem változtatja: nem nyerünk utánna
sem erőt, sem vigasztalást, sem bűnbocsánatot.

Jézus, a keresztyén vallás isteni alapítója
egyszersmindenkorra megmondotta, hogyan imád-
kozzunk. Ott van az uri ima, melynél szebbet,
egyszerűbbet és a vallásos lelkek összes szüksé-
geit jobban kielégítőt soha senki sem tanított. De
a módját is megmondotta Jézus, hogy *miképpen*
imádkozunk. Olvassa el bárki Máté evang. VI.
Részét, ott megvan mondva, hogy imánkat nem
kell a piacra vinni, hogy mások lássák, mert a
mit titkon kértük: megadja nyilván a mi meny-
yei Atyánk (6. vers.) De hólabda rendszer sem
szabad üzni az imával, sem pedig azt gépiesen
az olvasóról egymásután számtalanszor lemorzsolni,
mert így a pogányok cselekednek, kik azt hiszik,
hogy az ők sok beszédük által hallgattatnak meg
(7. vers).

A ki Jézus ezen utasításával ellenkezőleg imádkozik, az vét az ő parancsa ellen.

Jézus, midőn az imádság módjára nézve ilyen utasítást ad: az imádságot oda utalja, a hová tartozik: az *emberi lélek tulajdonjogai közé*. A miből az is következik, hogy *helyettes imádságnak* semmi értelme sincs. Mindenkinek saját magának kell imádkozni, ha az imádság áldásait élvezni akarja. Az, hogy pl. valakinek azt mondjuk, hogy imádkozzék érettünk, helyettünk: a keresztyénség szellemével merőben ellenkezik.

A mit pedig a jeruzsálami ima gyártója megjegyzés képpen oda csatol, t. i. hogy szerencsége csak akkor lesz, ha azt kilencz más embernek elküldi: nem egyéb mint a *legsötétebb babona*. Mert nem szabad felednünk, hogy az imádság lelki szükségéinkre vonatkozik, de a természetes határokat meg nem változtatja. A ki pl. azért imádkozik, hogy a kártyajátékban szerencsége legyen; vagy, hogy a tolvaj elrabolt pénzét visszaadja: az babonás. A babona pedig ismét ellenkezik a ker. vallással. *Babonás tehát az, a ki nem Istenhez imádkozik, és segítségül nem a Jézus Krisztust hívja*. A fenti jeruzsálami ima, a mint látszik, a legnagyobb mértékben terjeszti a babonát. A keresztyén vallás célja az, hogy midőn lelki szükségéinket kielégíti, egyben világosságot gyujtson a sötétségben, terjessze a haladást, a felvilágosodást. Nem tesznek tehát jó szolgálatot a keresztyénségnek azok, kik a Krisztus követőit, a helyett, hogy felvilágosítanak: sötétségbe vezetik. A magyar nemzetnek már sok

romlást, sok veszedelmet okozott a tudatlanság, a lelki sötétség. Minden alkalmat meg kell tehát ragadnunk arra, hogy a veszedelmektől egyházunkat, hazánkat megóvjuk. A jeruzsálami imák terjesztése kész veszedelen. Református egyházunk és hiveink legyenek a világító fáklya a sötétségben járó népek előtt, hogy az istenországa elterjedjen és ez ország igazságainak birtokába győzedelmeskedhessünk mindennemű kísértések felett.

Vajda Ferencz.

Én Istenem . . .

Én Istenem, óh milyen szép most
Ez a te földi világod!

Hogy kél életre minden, minden,
Ha lelkedet kibocsátod.

Én e nagy megújhodáskor
Itt senyvedek betegágyon,
Megdöböntő sötétségével
Rám borul a siri álom.

Én Istenem, a kibe lelket
A saját lelke dből adtál,
Ha ur lett rajtam az enyészet,
Örök éjszakában hagynál?
Ha az enyészet sirba fektet:
Nincs tovább semmi, ott a vég?
Nekem oly telem lesz, melyre
Tavasz sohase nyílanék?

TÁRCZA.

A nagy-kőrösi kántor.

2.

Irta: *Eötvös Károly*.

A nagy-kőrösi urak egyszer csak meghallják azt a hangot. Micsoda hang ez? Oly szépen bele-vág a dalukba. De mégse az ő érdes hangjuk. Valami hangszer lesz az. Talán a tárogató. Körül-néznek. Sehhol senki, semmiféle bugóhangszer. Éppen nem gondoltak a diákokra. De hát honnan jön az a hang? Égből, föld alól, pincze sötétségéből?

Ujra kezdik a dalt. Ujra belebug az a hang éneckükbe.

Most már észreveszik. Az a három idegen diákgyerek dalolgat velük. De csak úgy félhangon . . .

Az urak közt ott van Bakos Ambrus. Később híres főbirája Nagy-Kőrösnek. Akkor még fiatalember. Fölkel, odamegy a diákhoz.

— Kendtek dudolgatnak a mi dalunkba?

— Nem is ám a fekete macska.

— Miféle szerzetbeli emberek kendtek?

— Bizony mi csak debreczeni diákok vol-nánk, szuplikálnunk.

De már e szóra a kőrösi urak helyet szorítottak a maguk asztalánál a diákoknak.

— Gyertek csak fiaim ide mi közibénk.

Ott azután kieresztette a diák a hangját, a hogy isten adta. A vakolat ugyan nem hult le a pincze boltozatáról, mert ott nem is volt vakolat soha. Hanem azért megreszketett attól a hangtól az egész ócska alkotmány. Maga Ruzsi asszony is ott hagyta a tüzet, tűzhelyet, vaskutyát és fő-zőkanalat s benézett az urak közé. Vajon nem földindulás készült-e ott?

Minden pipa kialund a nagy-kőrösi urak szájában.

Ilyen hangot még nem hallottak soha.

— Aztán, hogy hívnek téged, édes öcsém?

— Vajda Károly a becsületes nevem.

— Nohát kecskeméti gányó legyek, ha mi téged innen eleresztünk. Itt maradsz kántornak.

Ott maradt kántornak. Még az este megal-kudtak, másnap a várossal és a szent eklézsiával is rendbe hozták a dolgot. A másik két debreczeni diák egyedül mehetett a világnak.

Igy lett Vajda Károly nagy-kőrösi kántor Régen elmúlt, de az öregek még emlékeznek rá.

Ilyen kántora pedig soha sem volt még Debreczen városának se. A nagy-kőrösi öreg templom jó félezer év óta daczol a viharokkal, de ilyen hangot nem hallott még soha és nem is hall már soha. A menydörgés és a rigódal volt együtt az a hang. S mikor temetett s azt a hangot megereszté, a gyászének telezugta az egész

Én Istenem, ugy-e nem ábránd
 Az én megnyugtató hitem :
 Hogy a Te nagy, szép világodban
 Nem vész el végképp semmi sem ?
 Testemet átadod a földnek,
 Ahonnan egykor vétetett
 Örök tavasz boldog hónapja,
 Magadhoz veszed lelkemet.

G. Diószeghy Mór.

Az új község ház tölavetésén.

2

Zágon, 1905. ápril 25.

Ime községünk közös céljára emeltetett e ház is, melyet most rendeltetésének ünnepélyesen adunk át. Es nem lesz tán felesleges, ha e nevezetes pillanatban pár szóban közelebbről rámutatunk, hogy mikben öszpontosul ez a rendeltetés ?

1. Rendeltetése e hajléknak, hogy ebben e szép multu községnek közös ügyei mindenkor önzetlenül, a közjó érdekében intéztessenek. A tanácskozássra itt összegyülekezők előtt mindig egy legyen a kérdés : hogy mi szolgál a köznek javára ? És hassa át a lelkeket kis és nagy dolgokban egyaránt az egyetértés szelleme. Mert igaz marad mindig a régi diák közmondás : »az egyetértés a kis dolgokat is nagyra növeli az egyenetlenkedés a legnagyobbakat is szétrombolja.« De épen azért legyen az egyetértésnek célja mindenkor nemes, igaz. Mert lehet egyetérteni a közjónak egyéni haszonra kizsákmányolásában is. De az a siker a közboldogságnak pusztulása lesz.

várostit, az emberek elhallgattak s abbahagyták a munkát, a galambok és baromfiak elültek az udvaron és a háztetőn, még a harangok szava se nyomta el azt a gyász éneket ; meghallották azt a Kőrösér forrásától kezdve a Gógánéig s a czeglédi uttól a kecskeméti határig mindenütt. S minden háznál elsőhajtották a szegény halottra : adjon az isten neki örök nyugodalmat.

Ilyen kántor lett Vajda Károly.

Utóbb meggazdagodott, megöregedett, de azért kántor maradt. A város dicsősége hozta ugy magával. Ha idegenek jöttek a városba, ha nagy gyűlések folytak, sátoros ünnepeken és nagy nemzeti ünnepeken mindig az öreg kántor állott elő. Öreg korában is olyan hangja volt, mint hajdan, debreczeni diákkorában, a város pinceszében.

Mégis nagy szomorúság érte utóbb őt is, a várost is.

Volt Nagy-Kőrösön egy istenes életű előkelő vagyonos házaspár. Patay Sámuel uram és Patay Sámuelné asszonyom. Az asszony meghalt : temetésére el kellett készülni. El is készültek, öreg férje buzgalommal maga intézte az előkészületeket. Mikor minden készen volt, azt mondta barátainak s az egyház véneinek Patay Sámuel uram.

— Urak, barátim ! Arra kérlek, várjunk a temetéssel két napig.

— Miért várjunk !

— Megtudjátok !

Két nap mulva ő is meghalt. Öreg hitvese

2. Rendeltetése e háznak, hogy találjon itt mindenki ügyes-bajos dolgában tiszta jóakaratu, helyes útba igazítást. Találja igazában támaszát személyválogatás nélkül mindenki, de ne találjon gonosz célokban tápot senki. Találja meg itt az ártatlan védelmét a gonosz fenytését, hogy ennek közbét soha a méltatlanság keserű fájdalomával ne hagyja el az igaz és a győzelem elbizakodottság keserű fájdalomával ne hagyja el az igaz és a győzelem elbizakodottságát ne vihessen innen szivében az álnok. Vezessék és intézzék a hivatottak hólcs jóindulattal és igazságos szigorral a község dolgait, hogy értse meg mindenki, hogy a közéletnek áldásait csak a közjóért való munkásság érdemelheti meg.

3. És rendeltetése e háznak, hogy nemcsak a közélet anyagi kérdései oldassanak meg itt, hanem legyen ez otthona a szellemi előhaladásnak a közmívelődésnek. A miut a gazdasági és ipari munkásságnak vívmányait, eredményeit kiállításokon gyűjtik össze az érdeklődők gyönyörködtetésére és tanulására : e ház is és különösen ez a díszes terem épen arra a célra is épült, hogy e község szellemi életének, közmívelődésének, a szépművészetek előhaladásának bemutató helye legyen. Hogy a mit iskola és önmivelő intézmények annyi fáradsággal, annyi küzdelemmel termelnek, előállítsanak : mindazt feltárhassák időnkint e helyen a nagy közönségnek gyönyörködtetésére, az érzések nemesítésére, az erkölcsök javítására. Hogy itt dalnak és zenének öszhangjában, a költészet lelkesítésében, hasznos ismereteknek, erköl-

után megszakadt a szive. Azt akarta : együtt temessék el őket.

Ugy lett, ahogy akarta.

Minden vagyonukat, szép vagyonukat közcélra hagyták. Arra is különösen, hogy orgonát állítsanak a templomba.

Ez előtt mintegy negyven évvel történt az eset. Talán éppen husvétra kellett megszólalni az orgonának.

Nem örült ennek kántor uram. Sőt nagyon is elkeseredett. Minek oda orgona, a hol az ő hangja szállhat az egek felé és az áhitatos szivek felé ?

Boszura gondolt.

A kar énekét ő vezette. A legszebb zsoltár számát tüzte ki a táblára. Az orgonás kántor Nagy József uram volt. Azt ugyan még eltiirte Vajda Károly uram, hogy az orgona az előhangokat elfujja. De aztán neki eresztette rettentő hangját s ugy agyonénekelte azt az orgonát, hogy meg nem hallotta annak hangját többé senki emberfia.

Ezt nem lehetett megbocsátani.

Leénekelni az orgonát !

Csuffá lesz Nagy-Kőrös városa. Példabeszédet csináltak belőle.

Nyomban nyugdíjazták a jó öreg kántort. Amire egyébiránt tisztos kora s nagy érdemei miatt ugyis méltó lett volna már.

(E—s.)
(Vége.)

csi utmutatásoknak szórakoztató közlésében, ápol-
tassék mindenkor a hazaszeretet, az istenfélelem,
egymás kölcsönös megbecsülése.

4. És minthogy az embert sem vallási sem
honfíui élethivatásra el nem tiltja, sőt testnek és
léleknek felüdülése megköveteli, hogy olykor ne-
mes szórakozásban, ártatlan kedvtelésben keresse
a további munkára erőinek megújulását: nemes
kedvtelések között zendüljön meg itt időnkint a
vigalmak zaja. Hadd nyerjen alkalmat az ifjuság
örvendeni az ő ifjuságának, de mindenkor úgy,
hogy *rellegnie ne kelljen a számadásra vonatás
pillanatától*. Legyen azért itt az öröm mindenkor
nemes, a szív tisztaságát el nem homályosító.
Ne érvényesüljön soha az mások könyve, vagy az
clveszített lelki tisztaság árán.

Legyen ezekben e ház mindenkor a község
külső és belső békéjének, jólétének, hazafiságának,
crényességének, vallásosságának tüköre. Mivel
csak megelégedett lakosok alkotnak boldog köz-
ségeket s csak boldog községben valósulhat meg
a hon boldogsága: legyen a maga rendeltetésében
a lakosok megelégedésének biztosítója ez a köz-
ségháza. Hadd legyen ez által egy alkotó porszem
arra nézve, hogy virágozzék a mi imádott közös
nagy hajlékunk: magyar *nemzetünk háza*: a
háza!

És most tiszt. k.! befejezésül viszatérek
azokhoz az érzelmekhez a melyekből kiindulék.
Örömmérzésünkből elismerés hangozzék mindazok
felé, a kik e közhajlék létesítésére befolytak. Le-
gyen elismerés azoknak, a kik mint e községnek
birtokosai, adózó polgárai, nyomasztó viszonyok
között hozták — és hordozzák ma is — azt az
áldozatot, melyet az építés kívánt. Legyen elis-
merés azoknak a kik mint vezetők, élesztették
ez áldozatkészségét és fáradoztak az akadályok
elhárításában. Legyen elismerés azoknak, a kik
ésszel és kézzel dolgoztak ezen, vállalkozónak
és munkásoknak, kik lelkiismeretesen kívántak
megfelelni kötelességöknek.

Hála érzetünkből pedig bizalomteljes esede-
zés emelkedjék a minden segedelem kutféjéhez.
Mert a mily igaz, hogy *»ha az ur nem építi a
várost hiába fáradoznak az építők«*: épen oly igaz
az is, hogy *»ha az ur nem őrzi, — hiába vigyáz-
nak az őrizők.«* Rendeltetésének átadva, helyez-
zük hát az urnak oltalmába e házat. Ő óvja
gondviselő hatalmával elemi csapásoktól, ellenség
rombolásától. Ő adja megáldó, megszentelő ke-
gyelmét az érzéketlen falakra, de egyszersmint
időről-időre, nemzetiségéről nemzetiségre, e község
előljáróira, minden rendű és rangu, minden hitű
és ajku lakóira, hogy ezeknek életfolytatásában,
tevékenységében ez a ház mindenkor a most
feltüntetett valódi rendeltetésre, e község felvirág-
zására szolgáljon. E célra álljon ez a ház addig,
a míg a folyton haladó korszak igényei szerint
külömb válthatja fel; nemzetünknek háza, imá-
dott magyar hazánk pedig éljen: az idők végéig!

(Vége.)

Pásstor.

Isten igéje.

— Az alázatosság jutalma. —

Péter 5, 5—11.

Milyik a legnehezebb és legritkább erény a
világon? Az alázatosság. Olyan nehéz ez, hogy
a régi görögök és romaiak nyelvében elő sem
fordul ez a szó. Ritka erény ez. Még ma is napi
járásnyira utazhatsz, egy esztendeig lakhatsz egy
városban, a míg a valódi és őszinte alázatosság
pedigánképére akadsz.

Pedig az igaz keresztyénségnek ez a gyö-
kere és koronája. Alázatosság nélkül nincs bün-
bánat és megszentelődés. Ez az erények koronája.
Legyen bár diszitve a keresztyén ember a legszebb
tulajdonságokkal, a legfényesebb érdemmel, alá-
zatosság nélkül fogyatékos az ő keresztyénsége.
Csak ez tesz minket kellemessé Isten és ember
előtt. »Alázatossággal ékesek legyetek belől: mert
Isten a kevélyeknek ellenek áll, az alázatosoknak
pedig adja az ő kegyelmét.«

Ez a jutalom pedig méltó, hogy fáradjunk
érette. Alázzátok meg azért magatokat Istennek
hatalmas keze alatt, hogy titeket alkalmas időben
felmagasztaljon.«

A ki előtt világok reszketnek, a ki könyörü-
letes még akkor is, a mikor fájdalmat okoz ne-
künk — az előtt kell meghajolnunk. Meg kell
hajolnunk nem mondás nélkül, gyermeki bizalom-
mal Isten szent fensége előtt. Nem szép az a
pogány makacsság, a hol annál büszkébb az
ember, minél komolyabban fenyeget bennünket
Isten ítélete, a hol annál nyakasabb az ember,
minél súlyosabban nehezedik ránk Istennek sújtó
keze. Szomorú kép az, a mikor az ember fogcsi-
kargatva türi a csapásokat, a mikor imádkozás
helyett a kéz ökölbe szorul a mikor a láb dühö-
sen rugja a földet, a helyett, hogy térdre borulna.

Ha Istennek büntető törvénye mint egy vi-
lágító fákyfa fényesíti be a lelki világot, e fény-
nél nem szabad csak a mások tévedéseire mutatni.
Észre kell vennünk saját hibáinkat is, mert e
nélkül tisztességes, becsületes bűnbánat el nem
képzeltető.

Különbben a legtisztességesebb keresztyének-
nél is kifejlődik az az önszeretet, a mely csak
saját akaratát szeretné követni. Nem hajol meg
Isten hatalmas keze alatt gyermeki bizalommal.
Ha ez a kéz nem csak áldást osztogat, hanem
beleüt keményen az ember sorsába, ha a helyett
hogy adna, elveszi régi áldásait is, ha simogatás
helyett dorgálásra emelkedik fel, — légy akkor is
csendes szívvel oh ember. »Isten ellen áll, a ke-
vélyeknek.« A történelem képtára tele van ilyen
festményekkel. A makacs Faraót a tengerbe sü-
lyeszi paripáival és szekerével együtt. A büszke
Nábukodonozor királyon betelt a joslát. »Az ál-
lathoz hasonló, mert az emberek közül kivettetik
s mint az ökör füvet eszik vala. (Dániel 4.30.)
Herodest, a ki megparancsolá, hogy őt a nép
mint Istent imádjá, később a férgek ették meg.
Hány büszke embert tört meg az Ur az által,

hogy elvette vagyonát, egészségét, szépségét, jó hírnevét, becsületét.

»Az alázatosoknak pedig adja az ő kegyelmét« A mikor az ember kicsiny, akkor mutatkozik Isten nagynak, a mikor az ember beismeri saját gyengeségét, akkor mutatja meg az Isten az ő nagy erejét. És ha bünbánatosan törik össze a mi szívünk darabbá, akkor ragyog ránk legfényesebben Isten kegyelme, akkor tölti meg a mi megtört szívünket kegyelmének édes vigasztalásával. Érezte ezt Magdalena, a mikor a porba hulva könyözött s Jézus gyöngéd szeretettel emelte fel.

»Minden gondolatokat ő reá vessétek, mert ő neki gondja vagyon ti rolatok. »A gyermeki bizalomnak ez a legszebb jutalma. Ő gondoskodik rólunk. Ha bánat köve nyomja szíveket, tekints fel a gondviselő atyára! Ne légy kevély, nem történhetik mindez a te akaratod szerint. Nem a te dolgod a legfontosabb a világ-egyetem bölcs kormányzója előtt. Nem a te terhed a legsúlyosabb a nagy világon.

»Józanok legyetek«! — Folytatja az apostól bölcs tanítását. Hány ember bukott el a józanság hiányában. Tulbecsülte erejét és kevélységének mámorában könnyelműen veszélyben rohant. Az ittas lélek játszik a tüzzel mint a pillangó a lámpa fénye körül, míg egyszer szárnya odaég, s a kevélység behull abba sirba, a mit önmaga ázott magának. Az önhittség vakká teszi az embert, de az alázatosság látóvá. Látjuk saját gyengeségünket, látjuk az ellenséget körülöttünk és vigyázunk. — Ez az örökös vigyázás és imádkozás biztosítja az istenfélő ember számára Istennek állandó kegyelmét és szeretetét.

Király Béla.

LEÁNYKA, KELJ FÖL!

Hazai krónika

— 1905. május 11. —

Országgyűlés. Husvét után, május 3-án tartott először ülést a képviselőház. Egy pár elnöki bejelentés mellett kimondották, hogy 4-én megkezdik a királyhoz intézendő felirat tárgyalását. **Május 4.** Gróf Battyány Tivadar elfogadásra ajánlja a feliratot, mert az alkalmas arra, hogy a királyt a helyzet felől mindenben tájékoztassa, és az országot a súlyos helyzetből kivezesse. Nagy Ferencz szabadelvűpárti azt mondja, hogy

a felirat lényeges részével egyetért, jó benne az önálló vámterület is, a magyar vezényszó is: de attól fél, hogy ha életbe léptetnék ezeket, nagy rázkódtatásnak tennék ki a nemzetet. A javaslatot nem fogadja el. A szabadelvűpártot összetartásra buzditja. Kossuth Ferencz azon több oldalú támadásra felel, mintha pártja földadta volna elveit. Ez nem áll. Igaz, hogy a fölíratban nincs meg a függetlenségi párt minden követelése, de a párt tovább is küzdeni fog azokról. Az egyesült ellenzék szilárdan áll, s a felirat mellett kitart. **Darányi Ignác**, a kormánypártból kilépett szabadelvűpárti elfogadja a feliratot, mert megjelöli a kibontakozás útját. **Máj.**

5. Issekutz Gy. szabadelvűpárti, nem fogadja el a javaslatot. A horvátoknak azt mondja, hogy ne keressék amagyarokkal mindig az ellentétet. Gróf **Zicsi Aladár**, néppárti, jóllehet 67-es alapon áll, de a javaslatot elfogadja. Ők nincsenek a szabadelvűpárttal semmi közösségben. Gróf **Tisza István** azt mondja, hogy a felirat nem szükséges, mert nem volt királyi megnyitó. Már pedig csak arra szoktak felelni. Nem is teljes a felirat, mert nem adja a szövetkezett pártok programját. Az önálló vámterület nagy gazdasági károkat okozna, a

magyar vezényszó megbontaná a hadsereg egységét és veszélyeztetné az ország nagy hatalmi álláspontját. *Pozsgay* Miklós sértő kifejezéssel illeti Tiszát. Ezért elnök *Pozsgayt* rendreutasítja. Tisza egy fél órai szünet után is csak nagy zajban fejezheti be beszédét. *Mihályi* Tivadar román nemzetiségi, helyesli, hogy a kibontakozás útját keresik, de sajnálja, hogy a nemzetiségek kívánságait nem vették figyelembe. A nemzetiségi képviselők nevében külön felirati javaslatot terjeszt be.

Május 6. Napirend előtt *Babó* Mihály szemére veti a Tisza kormánynak, hogy egyetlen hazafias javaslatát, a népoktatási törvényjavaslatot is visszavonta. *Tisza* István gr. miniszterelnök azt feleli, hogy csak ideiglenesen vonatott vissza. Br. *Bánffy* Dezső elfogadja a felirati javaslatot azért, mert csak így lehet a válságot alkotmányos formában megoldani, de elfogadja azért is, mert abban egészen az új párt programját látja megvalósulva. Meg van a feliratban mind ama feltétel, hogy egy erős nemzeti állam felépüljön. Csak annak az államnak van jövője, mely nemzetivé tud lenni. Erre kell törekedni nekünk is. A nemzetiségek itt nem alkothatnak külön-külön államot. Ha a kis Románia az ott lakó magyarokat elrománosítja: nekünk a magyar szellemet kell ápolnunk. Ezt kell ápolni a hadseregben is, az *ezrednyelv* behozatalával. Ehhez a nemzetnek joga van. A királyi ház érdeke is ezt követeli. Bizik, hogy legfelsőbb helyen is figyelemre méltatják a feliratot, melyet ő is elfogadásra ajánl. *Dániel* Ernő br. nem vitatkozik *Bánffyval*, mert régi kedves miniszter társa volt. De azt hangsúlyozza, hogy csak a szabadelvűpárt programja alapján lehet ez országot kormányozni. Eljő még az az idő, mikor ismét a szabadelvűpárt kerekedik felül. (Rossz próféta: *Daniel* próféta — kiáltották a tuloldalról.) Gróf *Károlyi* Sándor kijelenti, hogy ő az önálló vámterület hive. A javaslatot elfogadja. *Molecz* Dani, szabadelvűpárti, helyesli a feliratot, azt el is fogadja, de egyben kijelenti, hogy a szabadelvűpártból kilép.

Május 8. Tovább foly a felirati vita. *Pop* Csicsó István, román nemzetiségi, követeli a nemzetiségi törvény végrehajtását. Védelmezi a nemzetiségek nyelvét és kikel a nemzetiségek elleni fajharc ellen. *Justh* Gyula elnök félbeszakítja a szónokot és figyelmezteti, hogy fajharczról ne beszéljen. A magyar képviselőház nem folytat fajharczot. Az állam csak azt követeli meg, hogy minden polgára megtanulja a magyar nyelvet és ehhez joga van. Pop után a szabadelvűpárt részéről *Deési* Géza, a Kossuth-párt részéről *Metzner* Béla és *Kelemen* Samu tartottak beszédeket. Amaz a javaslat ellen; ezek mellette. A vitát folytatják.

Krónikás

Világkrónika.

Japán-orosz háború. A szárazföldön csupán a nagy készülődésekről hallunk hírt. *Ojama* japán fővezér egészen körül akarja zárni az orosz had-

serget s e mellett készül a másik orosz kikötő: *Vladivoszto*k bevetelére is. A tengeren sem pihen a harci élet. A japán kormány erélyes felszólítást intézett a francia kormányhoz, a miért ez megengedte, hogy a francia kikötőkben az orosz hadihajók szemet és eleséget vegyenek fel. Ez az oroszok nyílt pártolása a francziák részéről. Ha még ez tovább tart: az angolok is pártolni fogják a japánokat s lesz egy nagy európai háború — a keleti vizeken. Hír szerint a második és harmadik hajóhad már egyesült.

Amerikába a különböző országokból ápril hónapban 72 ezer 666-on vándoroltak be.

Egyházi élet.

Alapítvány. Magyarbölkényi születésű, vasuti hivatalnok, tekintetes *Kiss* József urnak szeretett neje, szül. *Müller* Irma Felső-Tömösön f. hó 11-én hosszú szenvedés után, melyet Isten előtt alázattal, az emberek előtt méltósággal viselt, csendesesen elszenderülvén, ezt megelőzőleg azon földi javakból, melyekkel Isten őt megáldotta s melyekről tudta, hogy azoknak csak ideiglenes sáfára, mint valódi keresztyén nő s hü és igaz sáfár, a következő végrendekezést tette:

Megbízta szeretett férjét, *Kiss* József urat hogy a magyarbölkényi ref. egyház javára s tulajdonakép 2000 (kettő ezer) koronát tegyen le »*Müller* Irma« nevet viselő s örök időkre szóló alapítványul, oly célból, hogy az alapítvány kamata évenként egy szegény, jó erkölcsű református s egyházi áldást is igénybe vett hajadonnak nászajándékul adassék.

Megbízta továbbá, hogy a magyarbölkényi ref. templom tornyába egy, a meglevőknél nagyobb és szebb hangu harangot öntetessen s végre, hogy ugyanoda toronyórát állíttasson be.

Szegény rokonoknak is hagyományozott kisebb-nagyobb összeget.

Maga *Kiss* József ur pedig a dalárda alapjára 50 koronát adományozott.

És ha már meggondolja az ember, hogy ezen istenben boldogult nő nem magyar, nem is református, hanem német nemzetiségű és evang. vallású volt: nem kell-e bámulattal és elismeréssel adóznunk *Kiss* Józsefnek, hogy ernyedetlen törekvéssel nejét nemcsak lelkes magyar nővé képezte, hanem egyházunknak buzgó tagjává is tette, elannyira, hogy földi javait is nem szülőhelyiségének s volt nemzetisége céljaira, hanem azon magyar egyháznak hagyományozta. hol életében csak néhányszor fordult meg ugyan, de a melynek lombos fákkal a madárdallal telített szép temetőjében óhajtotta aludni örök álmait — s alussza is. Ezen érdeme *Kiss* József urnak elévülhetetlen, ám azért a nő koszorújának se halványulhat meg egyetlen levele sem.

Az Istennek békessége legyen erősségül a társát vezetett férj bánatos lelkének, áldott neje sirján pedig lebegjen a háládatos szívek hervadatlan emléke mindörökké. Magyar-Bölkény, 1905. április 18. Dénes József, ref. lelkész.

Egy püspök a szentek tisztelete ellen. Monsignore Bonemeli cremonai püspök a legutóbbi pásztorlevélben a szentek tiszteletével való visszaélés ellen a következőket mondja ki: »A kereszteni érzést és a természetes emberi észet séri — ha látjuk, hogy a Szűzanyát és más szenteket is az Üdvözítővel egy sorba állítják. Ha a Szűzanya képét vagy egy szentét az utcán hordják, a nép leveszi a kalapját és letérdel. Ha a Szentiséget hordják körül, jó ha valaki a kalapját megemeli. Egy bizonyos szentnek. (S. Expeditus) tiszteletét akarják most behozni. Némelyek hisznek benne, mások ezt a tiszteletet kihasználják, ismét mások türik a kihasználást. Ha valaha, úgy ma a katolikus papoknak és laikusoknak leginkább őrizkedniök kell attól, hogy anyagi érdekeiket a vallás árnyékában keressék. Miért oly közönyös, hitetlen, kételkedő a jómudu és művelt olasz társadalom, nemesek és polgárok, kereskedők és iparosok? Nagyrészt azért, mert a vallást mintegy praktikák és hitágazatok tömkelegének, oly ritusok és ceremóniák vegyülékének látják, amelyek csak mulattatják a népet, de az egészséges, embert sértik.« A püspök ezzel egyidejűleg tiltotta S. Expeditus tiszteletét, amely pedig papjainak igen jövedelmező volt. Ugy a körlevél, mint a tilalom nagy feltűnést keltett Olaszországban. Pedig, semmi különös nincs benne. Bonomelli püspök ur szeméiről lehuolt a hályog.

Hasznos tudnivalók.

— A végrendeletről. —

A végrendelet visszavonása. Az örökhagyó végrendeletét bármikor visszavonhatja a minek legegyszerűbb módja az, hogy új végrendeletet készít, amelyben újabb akarata elmondja. De természetesen itt is meg kell mindazon szabályokat tartani, amelyeket a végrendelet készítésénél elmondtunk.

A közzévégrendelet az által, hogy az ember a közjegyzőtől visszaveszi, korántsem szünik meg. Erre nézve új okiratot kell a közjegyzővel készíttetni.

A végrendelet kihirdetése. Minden írásbeli és szóbeli végrendeletet ki kell hirdetni. A szóbeli végrendeletek tartalmát az ott jelenvolt tanúk kihallgatása alapján a bíróság megállapítja s kihirdeti. A kihirdetés céljából mindenki köteles az őrizetere bizott végrendeletet a járásbírósnak bemutatni, a mint az örökhagyó haláláról értesül. Szóbeli végrendelet esetén is a beállott halál után a tanuk azonnal kötelesek bejelenteni, hogy az elhunyt szóbeli végrendeletet alkotott.

A kihirdetésről a bíróság az érdekelt feleket, vagy képviselőjüket értesíti.

Az öröklési rend. A törvény bizonyos sorrendet állapít meg, melynélfogva az öröklésre jogosultak, végrendelet nem létében következnek.

Az öröklési rend más a szerzett és más az öröklött vagyonra nézve.

A szerzett vagyonnal örökölnék első sorban a leszármazók, t. i. gyermekek, unokák, ha pedig ezek nem volnának, akkor a túlélő hitvestárs,

azután a retalan meglévő atya vagy anya, ha ezek sem élnének, a nagyapa, vagy nagyanya pedig ha megvolnának: hát ezek örökölnének.

Az öröklött (ági vagy családi) vagyon, leszármazók hiányában arra az apai, vagy anyai ágra száll vissza, amelyikből a vagyon eredt. A melyik ágon ilyen rokon nem él, akkor ez a rész a túlélő hitvesre száll, vagy ha ez sincs, akkor a szerzeményi örökösre.

Ha sem rokon, sem hitves nincs, akkor mindenféle hagyaték a koronára hárul.

Törvényes osztályrészek nevezetetik a hagyatékban azon része, a melytől az arra jogosultakat az örökhagyó — a kitagadást kivéve — meg nem foszthatja. A törvényes osztályrész fele részét teszi annak, a mit az arra jogosultak az örökhagyó halála után, ennek végrendelet nélkül történt halála esetén kaptak volna.

Ugyanis valaki végrendelettel ugyan vagyonnáról tetszése szerint, de a törvényes osztályrészre tekintettel kell lenni. Ha nevezetesen gyermeke van s a vagyona 100 forint, ennek a 100 forintnak csak fele részét hagyhatja tetszés szerint másra, de a fele részt, vagyis 50 forintot a köteles részére vonatkozó törvényes rendelkezés védi. Kivételt képez a kitagadás.

Az ajándékozás sem képez e tekintetben kivételt.

Nevezetesen valamely szülő megtehetné, hogy egyik gyermekének ajándékozhatná, a többiek törvényes osztályrészének megrövidítésével, vagy akár más czélokra is tehetné a jándékozást, de a törvény a törvényes osztályrészt így is védi. Nevezetesen, ha a megrövidített örökösök bebizonyítják, hogy a valaki részére tett ajándékozás az ő köteles-részüket megcsonkította, az illető kedvezményes tartozik a hiányt visszafizeteli.

A kitagadás alatt, a törvényes osztályrészből való kizáratást értjük. A szülő kitagadhatja gyermekét, ha az ellene terhes és nevezetes méltatlanságot követett el, ha ellene bünvádi feljelentést tett, ha a szülők életére tört, ha a szülők akarata ellen gonosz emberekkel czimboráskodott, s tékozlott.

Viszont a gyermek kitagadhatja szülőjét: tékozlás miatt, a vagyon pusztítása miatt; ha őt, a törvényes kor betöltése után házasságra lépni nem engedte, végre, ha vétkezni kényszerítette.

Mai képünkhöz.

Kelj föl, fiam; kelj föl, leányom! A Krisztus ma is elmondja mindennap ezeket a szavakat, de hajh, milyen kevés ember hallgatja meg. Magát a Jézust is kinevették, midőn azt mondotta, hogy a Jairus kis leánya nem halt meg: hát a követőit hogyne nevetnék ki, a kik azt merik mondani, hogy Krisztus ma is életet ad a meghaltaknak. Pedig úgy van: Élet csak az élőből származhatik, Krisztus azt mondá magáról: Én vagyok az örök élet, s a ki én bennem hiszen, ha meghal is, él. Oh, ti erkölcsi halottak, bűnösök, kételkedők, kicsinyhitűek, hallgassatok a Krisztusra, ha élni akartok. (Olvasandó: Márk. III. R. 21—43. v.)

Vegyes hírek.

Szárazság. A tavalyi nagy szárazság előjelei ismét mutatkozni kezdtek. Április hóban nagyon kevés eső volt s a föld nyírka már teljesen kezd kiszáradni. Május is nagyon melegen köszöntött be. Az ország minden részéből az a szomorú hír érkezik, hogy sehol se volt eső. Bizony, ha a jó Isten meg nem könyörül és esőt nem ad: még nehezebb esztendőnek nézünk elé, mint a tavalyi volt.

A király Budapestre érkezését az elmúlt hétre várták s ezzel együtt a politikai helyzetben beállható fordulatban is reménykedtek. A király Budapestre érkezése napját azonban még nem lehet tudni. Valószínűleg összefügg a képviselőházban május 4-ikén nagy érdeklődés közt megkezdődött felirati vita folyásával. A régen várvárt események közül nem történt egyéb most sem, minthogy a képviselőház megkezdte a királyhoz intézendő felirati javaslat tárgyalását. A többség a szabadelpárt ellenzésével szemben bizonyosan megszavazza s a királynak a képviselőház elnöksége vagy egy küldöttség fogja átnyújtani.

A múlt évről hátalékos előfizetőinket már két ízben felszólítottuk hátrálékaik befizetésére. Eredmény nem volt, pedig 200 koronánál több a künn levő követelés. Mi többet senkinél sem alkalmatlankodunk. A tisztesség úgy hozza magával, hogy a ki a lapot járatta, az fizesse is meg az árát. A lap ára ugyanis senkinek se képezi a jövedelmét. Az utolsó fillérig a kiadásra fordítatik, s így ha be nem foly, az egyházkerületi »Egyházi Értekezet«-nek okoz költséget, mert mint kiadó, a deficitet az hordozza. Május 20-án egyh. ker. közgyűlés lesz Kolozsváron. Akkor az értekezet választmánya is gyűlést tart. A Vasárnap múlt évi számadását, a hátrálékosok kimutatásával együtt, oda fogjuk betérjeszteni. A ki nem akarja, hogy a neve a hátrálékosok között szerepeljen, addig még beküldheti az esedékes összegét. Sz.-udvarhely, 1905. május 11. Szerkesztő.

Titokzatos eset. Márcz. hónap elején valamelyik éjjel Zágoni Mózes postatiszt Budpesten, lakásán agyonlőtte magát. A megindított rendőri vizsgálat során a holttest boncolását mellőzték, mivel egyebet, mint öngyilkosságot, kizártnak tartottak. Néhány nappal az öngyilkos temetése után sugdosni kezdtek az emberek, hogy nem öngyilkosság történt, hanem Zágont forgópisztolylyal agyonlőtték. Öt-hat nappal azelőtt pedig a rendőrséget figyelmeztették a e körülményre névtelen levélben. Tóth János rendőrkapitány erre új vizsgálatot kezdett, melynek során több tanut hallgatott ki, végül pedig az öngyilkosság helyén helyszíni szemlét tartott. Az új vizsgálat eredménye: a rendőrkapitány nyomós okoknál fogva az ügyészséghez sürgős átiratot intézett, amelyben kéri Zágoni Mózes holttestének kiásatását és felboncolását. Ez a múlt napokban meg is történt és ámbár, minden kétséget kizárólag nem lehetett megállapítani, hogy a gyilkosságot az asszony követte el: mégis Zágoninét

továbbra is vizsgálati fogságban hagyták. Zágoni Mózes igen derék, becsületes ember volt, ki az udvarhelymegyei Ége községben született és tanulmányait nagy küzdelemmel végezte.

Véres családi dráma Kovásznán. A múlt napok egyikén Kelemen János kovásznai lakos hazulról elutazott és azt mondta feleségének, hogy hosszabb időre dolga van a szomszédos községben. Ellátta magát élelmi szerrel és elment hazulról. Estefelé feltűnés nélkül visszalopódzott a házához, amelyet zárva talált — azonban a nála levő külön kulccsal kinyitotta az ajtót, bement a házába, bebújt a felesége ágya alá, a mikor a szobában senki sem tartózkodott. Nemsokára hazajött az asszony és a férj hallotta, midőn a később érkezett ifju Csoma Károly bebocsáttatást nyert. Erre előugrott a megcsalt férj az ágy alól és rövid dulakodás után több készsúrast ejtett Csoma Károlyon, aki rövid idő múlva meghalt. Hulláját kivonszolta a házból és az Erzsébet-liget bokrai közzé temette, hol azt később megtalálták. Kelemen, ki bevallotta tettét, a csendőrség letartóztatta és átadta a kir. ügyészségnek.

Nagy lopás Kézdivásárhelyen. Pap István kézdivásárhelyi lakos, kenyérsütő és birtokos a napokban földbirtokot vásárolt s midőn ezt kifizetni akarta, meglepetéssel vette észre, hogy a pénzes tárczájából 5200 korona pénzének nagyrésze, 2050 korona hiányzik. A gyanu cselédeire irányult feljelentése következtében a rendőrség a gyanúsítottakat kihallgatta a nyomozás alatt megsződött a gyanu, hogy a nevezettek hajtották végre a lopást. Bevallották ugyanis, hogy egyik cseléd az ajtón levő ablakon husvét másodnapján bemászott a pénzes ládát tartalmazó szobába és onnan egy nagy csomó 20 koronás bankót és több 20 koronás aranyat kihozott s mindnyájuknak adott 1—2 darab 20 koronás pénzt. Az egyik gyanúsított jelenleg Brassóban van 14 napos fegyvergyakorlaton. A gyanúsítottakat átkísérték a kir. ügyészséghez, hol őket letartóztatták. A vizsgálat folyik.

Tűz Baján. Baján a múlt szombaton délelőtt háromnegyed tizenkét órakor az ugynevezett Szállás-városban tűz ütött ki, mely a nagy szélvihar következtében veszedelmes gyorsasággal terjedt, úgy hogy rövid idő alatt öt utca lángokban állott. Az óriási kár épen a legszegényebb néposztályt érte. A megejtett vizsgálati jelentés szerint megállapították, hogy 52 lakóház pusztult el, minek folytán háromszáz ember lett hajlék-talanná.

Gabonapiacz Budapesten. május 10.

Buza: . . .	100 kilónkint 19 k. 25 f. — 19 k. 90 f.
Rozs: . . .	» » 15 k. 05 f. — 15 k. 15 f.
Árpa: . . .	» » 14 k. 35 f. — 15 k. 20 f.
Törökbuza: »	» » 15 k. 30 f. — 15 k. 60 f.
Zab: . . .	» » 14 k. 65 f. — 15 k. 05 f.

